

PAN

POLSKA AKADEMIA NAUK
ODDZIAŁ WE WROCŁAWIU

1971 2011

Komisja
Ergonomii

Przewodniczący: prof. Jerzy Charytonowicz, PWr.

Wiceprzewodnicząca: dr n. med. Anna Janocha, AM we Wrocławiu

Sekretarz: dr inż. arch. Przemysław Nowakowski, PWr.

Komisja Ergonomii przy Wrocławskim Oddziale PAN powstała w 2001 roku. Pierwszym przewodniczącym został prof. Stefan Frejtak. W chwili obecnej liczy 17 członków, reprezentujących różne dziedziny nauki, m.in. takie jak: medycyna, architektura, organizacja i zarządzanie oraz bezpieczeństwo pracy. Przewodniczącym komisji od 2005 r. jest prof. dr hab. inż. arch. Jerzy Charytonowicz, wiceprzewodniczącą dr n. med. Anna Janocha, a sekretarzem dr inż. arch. Przemysław Nowakowski. Członkowie komisji są zatrudnieni w różnych jednostkach macierzystych, w tym w szkolnictwie wyższym, administracji i przemyśle. Wspólnie (dzięki wzajemnym kontaktom i współpracy) oraz indywidualnie (z racji wykonywanej pracy) członkowie komisji podejmują działania popularyzujące dziedzinę naukową, jaką niewątpliwie jest ergonomia w uczelniach wyższych, środowiskach naukowych, a także wśród podmiotów gospodarczych. Jednocześnie inspirować i określać kierunki działań, mające na celu rozwiązywanie bieżących i przyszłych problemów w dziedzinie ergonomii teoretycznej, stosowanej i wdrożeniowej. Praca w Komisji Ergonomii ułatwia zatem kontakty oraz współpracę reprezentantów różnych dyscyplin naukowych i zawodowych; pozwala zachować dbałość o naukowy charakter rezultatów prac badawczych, a także przyczynić się do zachowania odpowiedniego poziomu nauczania i propagowania ergonomii w Polsce.

Aktywność naukowo-badawcza, dydaktyczna, zawodowa oraz organizacyjna członków komisji pokrywa się z jej profilem naukowym i realizowanymi zadaniami. Przejawia się przede wszystkim w zakresie podejmowanych zagadnień ergonomicznych w ramach badań i konferencji naukowych, także w pracy dydaktycznej ze studentami, w pracach projektowych oraz w działaniach na rzecz poprawy warunków i bezpieczeństwa pracy itp.

Do ważniejszych prac naukowo-badawczych członków komisji zaliczyć można takie opracowania, jak: „Ocena wpływu niekorzystnych warunków pracy na górników zatrudnionych na stanowiskach dotowych w kopalniach soli” lub „Wpływ wielogodzinnej dialogu z Internetem na występowanie objawów uzależnienia psychicznego u operatorów terminali komputerowych” – A. Janocha oraz „Relacje człowiek – wyrób techniczny” i „Przystosowanie środowiska mieszkaniowego do specyficznych potrzeb osób niepełnosprawnych” – P. Nowakowski, J. Charytonowicz.

Osiągnięcia naukowe i badawcze są prezentowane na corocznych krajowych i zagranicznych konferencjach ergonomicznych. Aktywnym udziałem w konferencjach wyróżniają się m.in. A. Janocha, P. Nowakowski, T. Szawrowicz-Pelka, A. Jaglarz, T. Musioł, Katarzyna Ujma-Wąsowicz oraz J. Charytonowicz, który ponadto organizuje autorskie sesje naukowe, w ramach światowych konferencji: *Human – Computer Interaction – HCI International* oraz *Universal Access in Human – Computer Interaction – UAHCI*.

Znaczącym przedsięwzięciem naukowym jest kontynuacja organizowanej corocznie, obecnie już (w 2011 r.) XXXIX Ogólnopolskiej Konferencji Ergonomicznej (OKE), łącznie z IX Międzynarodową Konferencją Ergonomiczną „Człowiek – Nauka – Środowisko” (MSE), której organizatorami są od dziesięciu lat J. Charytonowicz, P. Nowakowski, A. Jaglarz, A. Janocha, T. Szawrowicz-Pelka. Wiodący temat konferencji to zagadnienia związane z oceną stanu obecnego i projektami rozwoju współdziałania ergonomistów europejskich w dziedzinie ergonomii, nauk o człowieku i nauk technicznych. Zasadnicze grupy problemowe omawiane podczas corocznych konferencji skupiają się m.in. wokół **ergonomii środowiska pracy** (czynniki zagrożenia, zagrożenia ryzyka zawodowego, zarządzanie bezpieczeństwem pracy, organizacja i zarządzanie BHP w przedsiębiorstwie, zagadnienia nadzoru i kontroli w zakresie zasad BHP oraz przepisów prawa); **ergonomii środowiska wypoczynku** (kształtowanie wnętrz mieszkalnych, problemy osób niepełnosprawnych, problemy osób w wieku podeszłym); **ergonomii w medycynie** (bezpieczeństwo

i ochrona zdrowia pracowników, wpływ środowiska pracy na zdrowie, zmęczenie i efektywność pracy, problematyka stresów, ergonomia w stomatologii); **inżynierskiego projektowaniu ergonomicznego** (ergonomia w budownictwie, architekturze i urbanistyce, zdrowotne aspekty w kształtowaniu środowiska zurbanizowanego, projektowanie narzędzi, przedmiotów i sprzętów codziennego użytku, relacje między ergonomią, ekologią i środowiskiem, projektowanie środowiska pracy), **edukacji ergonomicznej** itd.

Naukowe osiągnięcia z dziedziny ergonomii są corocznie publikowane w monograficznej serii wydawniczej pt.: „Zastosowania Ergonomii” – „Wybrane kierunki badań ergonomicznych” i „Ergonomia w architekturze i urbanistyce, kierunki badań”, pod redakcją J. Charytonowicza.

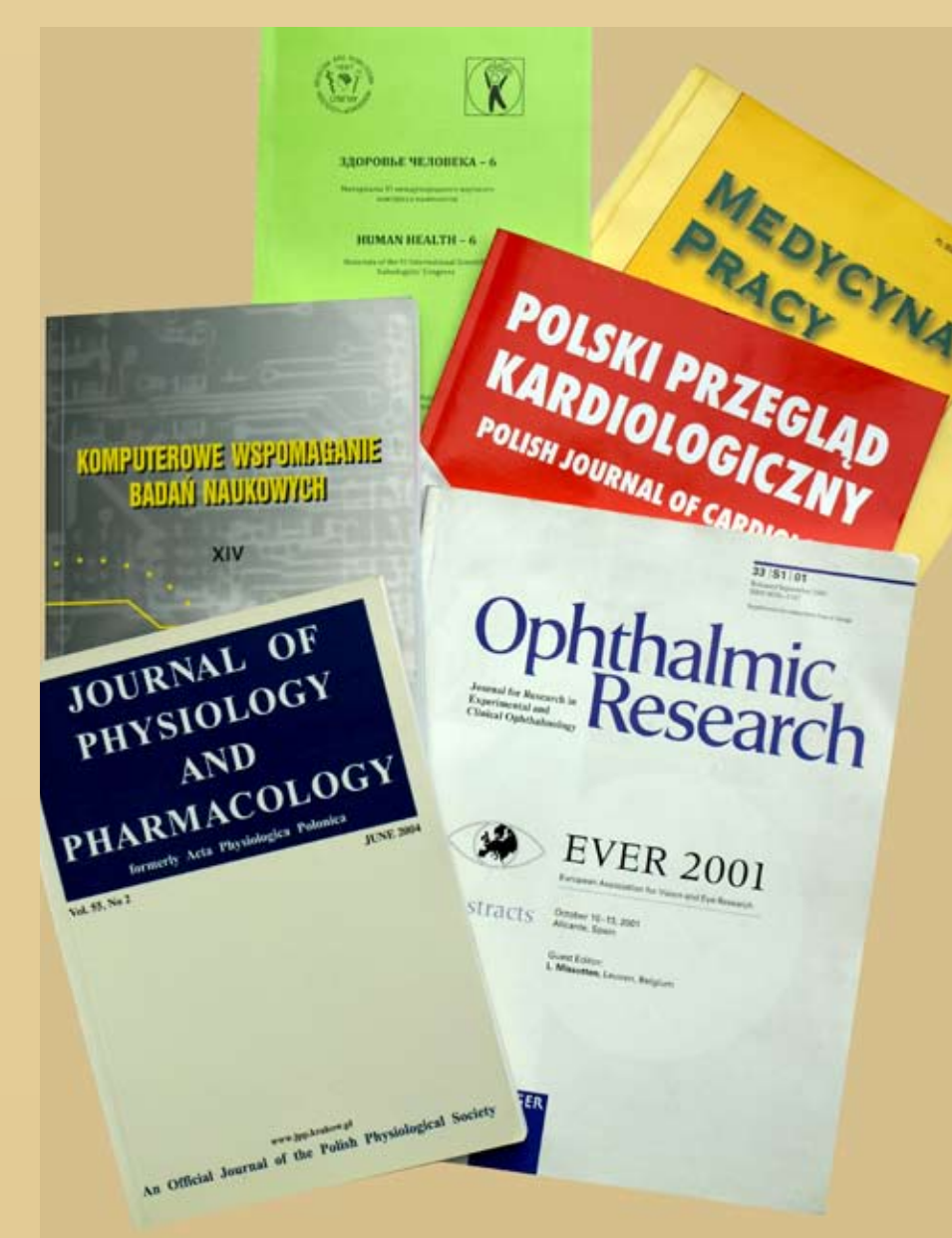
Dzięki pracy naukowo-badawczej i aktywnemu uczestnictwu w konferencjach, członkowie komisji utrzymują stałą wymianę doświadczeń z naukowcami z uczelni zagranicznych: Purdue University i University of Central Floryda (USA), University of Crete (Grecja) – J. Charytonowicz, Uniwersytet Medyczny w Sankt Petersburgu (Rosja), Uniwersytet w Grodnie (Białoruś), Université Pierre et Marie Curie w Paryżu (Francja) – A. Janocha, Technische Universität i Hochschule für Technik und Wirtschaft in Dreźnie – P. Nowakowski.

Doświadczenia z zakresu ergonomii są wykorzystywane w pracy dydaktycznej ze studentami, w ramach różnych przedmiotów obligatoryjnych i wybieralnych. Ująć je można w ramach relacji ergonomia – architektura, medycyna, organizacja i zarządzanie (J. Charytonowicz, A. Janocha, P. Nowakowski, T. Szawrowicz-Pelka, A. Jaglarz, T. Musioł, K. Ujma-Wąsowicz, A. Skowroński). Poza zajęciami dydaktycznymi, dogodnym miejscem propagowania ergonomii wśród studentów i kadry naukowej są warsztaty i praktyki studenckie oraz Dolnośląski Festiwal Nauki.

Niektórzy spośród członków komisji są aktywnymi projektantami – architektami, prowadzącymi własną działalność gospodarczą lub pracującymi we wrocławskich biurach projektów. W swoich pracach niezmiennie wdrażają ważne kryteria ergonomiczne w relacjach człowiek – środowisko – architektura. Dotyczy to zwłaszcza opracowań z zakresu architektury publicznej, mieszkaniowej i przemysłowej. Większość opracowań projektowych jest potem realizowana na terenie Wrocławia oraz Dolnego Śląska, a ich autorami lub współautorami są m.in.: A. Skowroński, P. Golub, P. Nowakowski, A. Jaglarz.

Istotne znaczenie ma praktyczne zastosowanie ergonomii i wdrażanie jej w środowisku pracy. Działaniom tym sprzyjają m.in. szkolenia dla „rzeczoznawców bhp i w zakresie ergonomii”, organizowane przez Państwową Inspekcję Pracy we Wrocławiu, w których swe wykłady prezentują członkowie komisji (J. Charytonowicz i P. Nowakowski). Szersze znaczenie propagatorskie ma działalność Wszechnicy Społecznej Inspekcji Pracy, pod przewodnictwem członka Komisji Ergonomii – J. Cecory, który organizuje cykliczne wykłady poświęcone problematyce ergonomicznej, wygłaszane m.in. przez A. Jaglarz i P. Nowakowskiego.

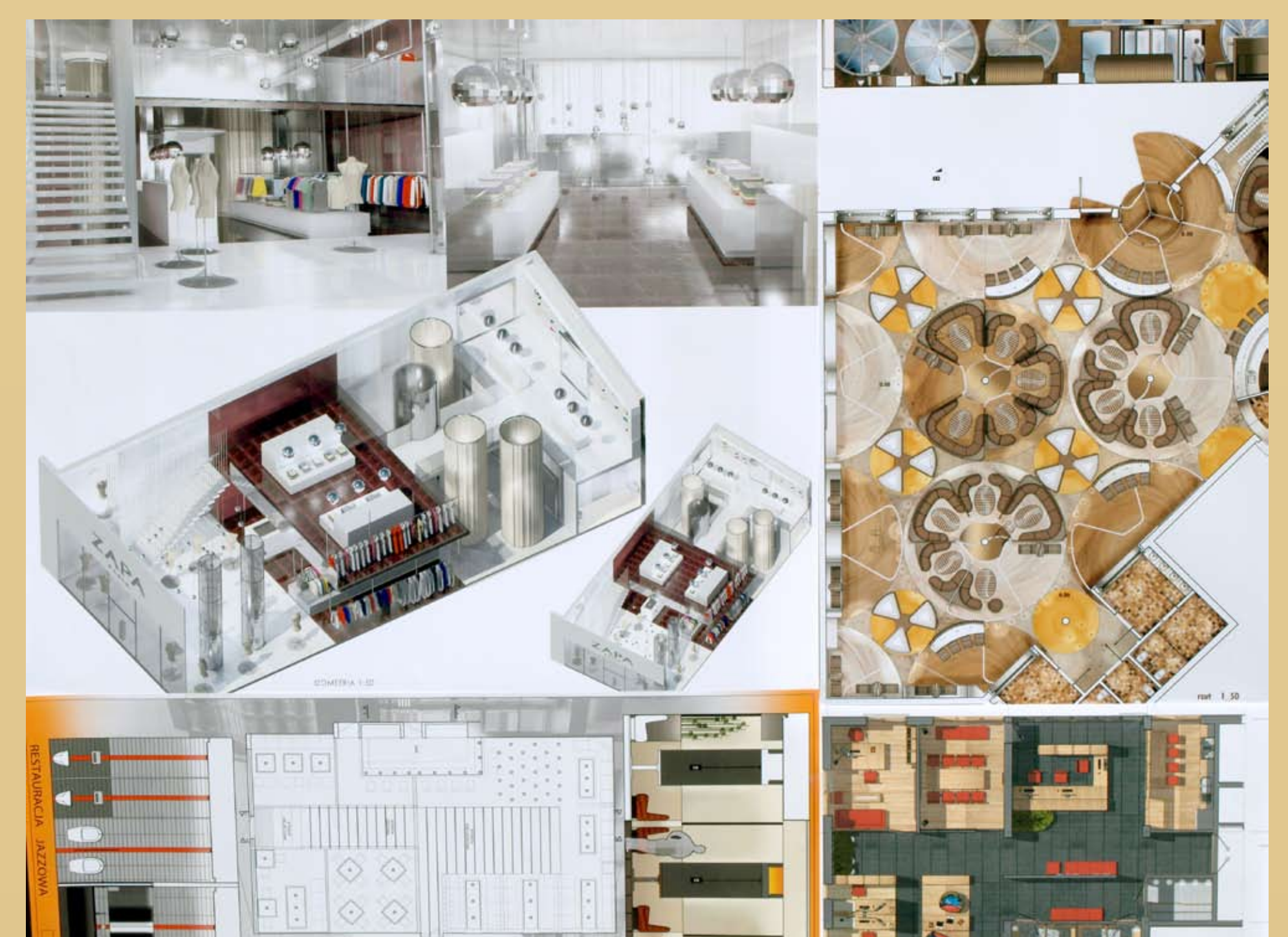
Poza pracą naukową i zawodową, znaczna część członków komisji aktywnie uczestniczy w działalności organizacyjnej dolnośląskich i ogólnopolskich stowarzyszeń, m.in. w: Dolnośląskiej Izbie Lekarskiej (DIL), Dolnośląskiej Izbie Architektów (DOIA), Stowarzyszeniu Architektów Polskich (SARP) oraz Polskim Towarzystwie Ergonomicznym (PTerg.). Dużą aktywność wykazują członkowie komisji zwłaszcza w pracach PTerg., zasiadając w strukturach lokalnych (Oddział Wrocławski) i centralnych (Zarząd Główny). Członkiem komisji i honorowym członkiem PTerg. jest współzałożyciel Towarzystwa, prof. dr hab. Zbigniew Jethon. W uznaniu „za zasługi dla polskiej ergonomii, w pozazawodowej działalności organizacyjnej i popularyzatorskiej” honorowy medal im. W. B. Jastrzębowskiego otrzymali członkowie komisji i jednocześnie członkowie Wrocławskiego Oddziału PTerg. – J. Charytonowicz, A. Janocha, P. Nowakowski.

Fot. 1. Przykładowe wydawnictwa medyczne z publikacjami członków komisji.

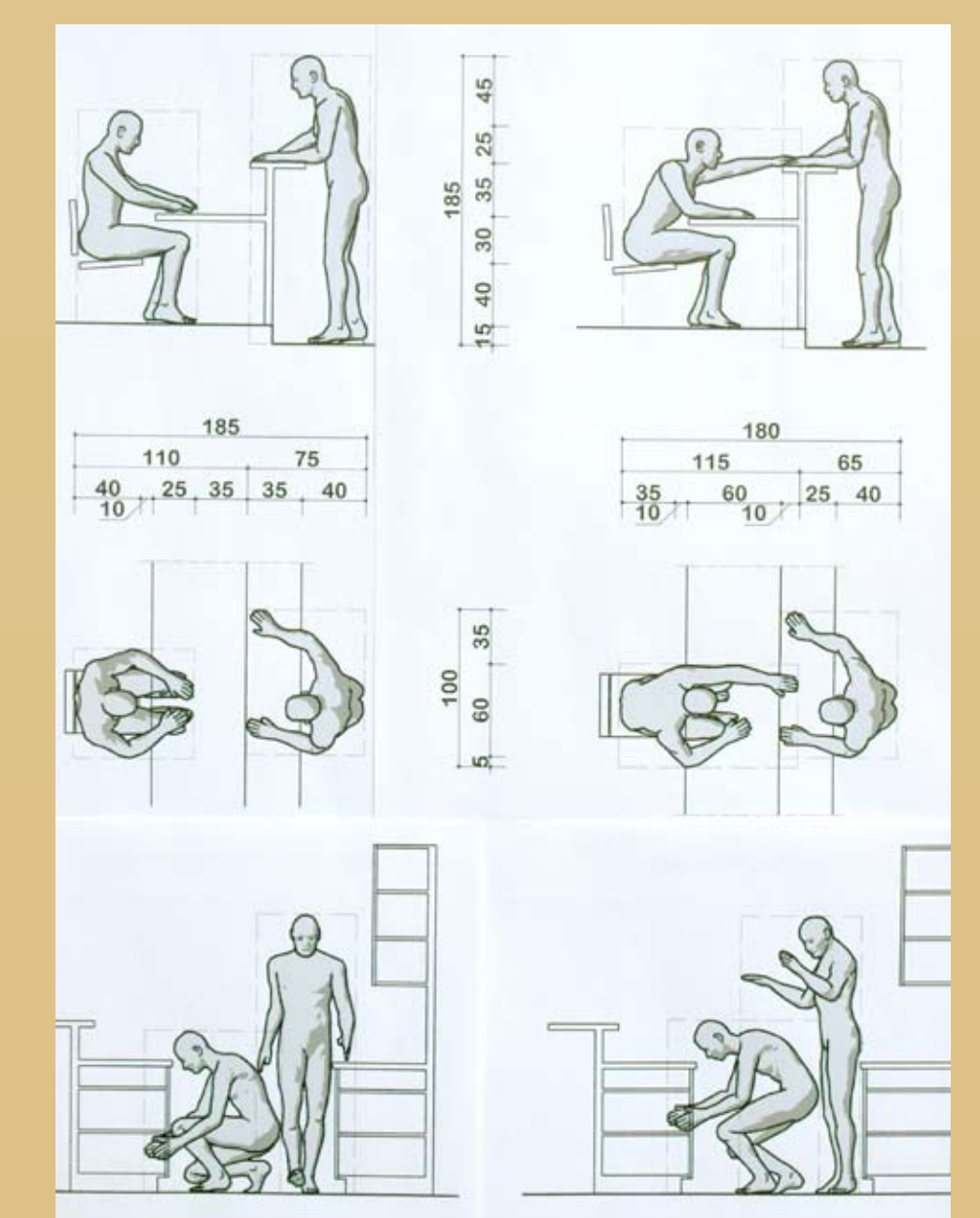
Fot. 2. Wybrane wydawnictwa poświęcone problematyce ergonomicznej z publikacjami członków komisji.

Fot. 3. Projekty wnętrz wykonane przez studentów Wydziału Architektury Politechniki Wrocławskiej, uwzględniające wymagania ergonomiczne.

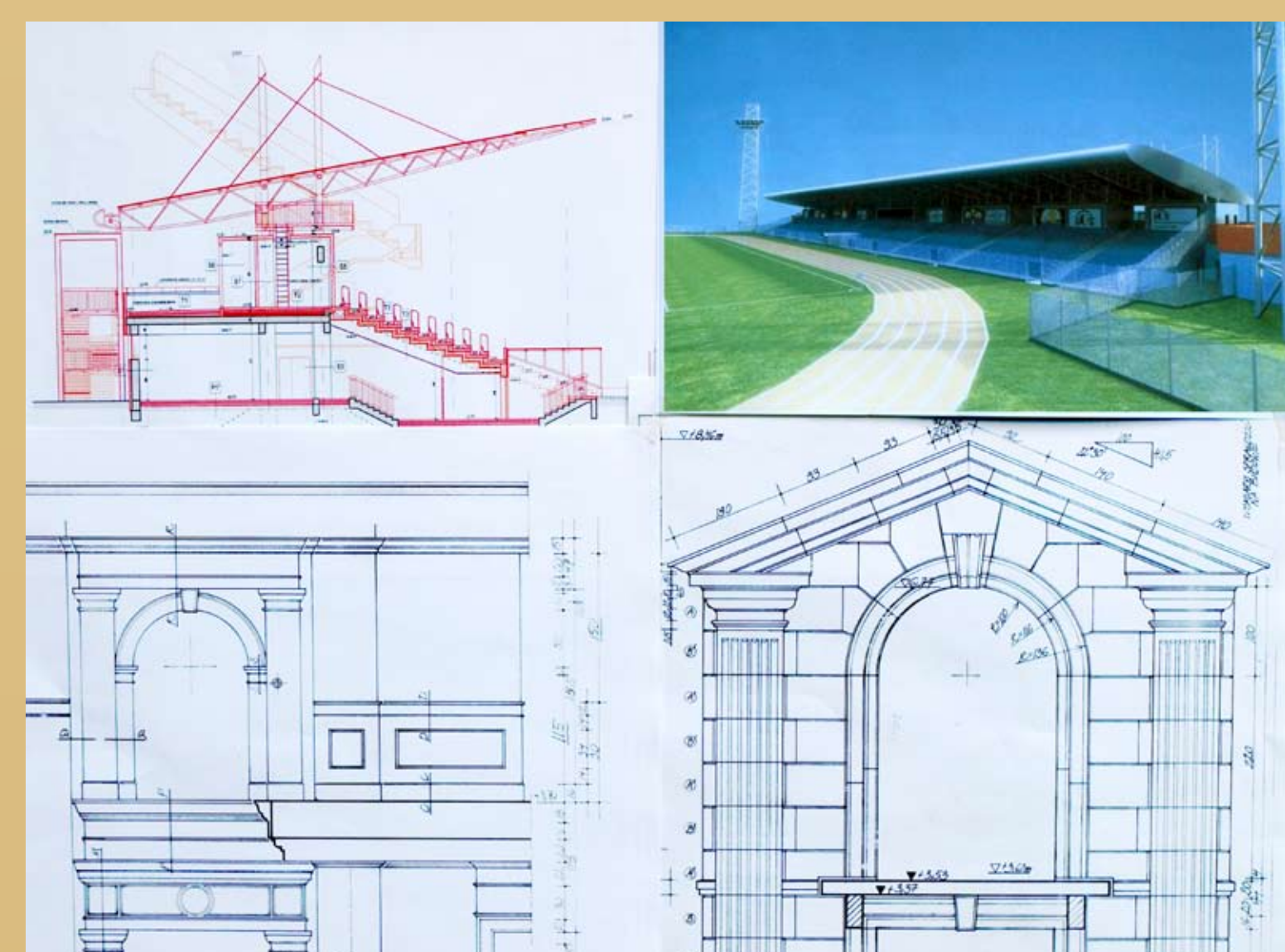
Fot. 4. Projekt systemu mebli laboratoryjnych wraz z analizą zróżnicowanych zestawień funkcjonalnych i wymagań przestrzennych użytkowników.

Fot. 5. Badanie relacji człowiek – wyrób techniczny na przykładach studenckich projektów wybranych typów mebli.

Fot. 6. Funkcjonalno-przestrzenne projektowanie pomieszczeń i stanowisk pracy. Opracowania studenckie.

Fot. 7. Fragmenty projektów architektonicznych opracowanych przez członków komisji.

Fot. 8. Fragmenty projektów architektonicznych opracowanych dla obszarów Wrocławia i Dolnego Śląska.